

ТЕМА виступу:

Особливості вивчення біології у 2018/2019 навчальному році у старшій школі

МАТЯШ Надія Юріївна,
кандидат педагогічних наук,
провідний науковий співробітник
відділу біологічної, хімічної і фізичної освіти

”
ПРОФІЛЬНА ШКОЛА
як шлях до
конкурентноспроможної
особистості
”

Біологія

- ✓ Нові навчальні програми для 10–11 класів закладів загальної середньої освіти (рівень стандарту, профільний рівень)
- ✓ Методичні коментарі провідних науковців Інституту педагогіки НАПН України

В українській освіті набирають темпів підходи до реалізації **концепції «Нова українська школа»** і **Закону України «Про освіту»**.

Ці документи базуються на реалізації компетентісно-орієнтованого навчання і мають на меті – підвищити якість освіти, в основі якої мають бути закладені не лише **знання**,

а й **уміння** їх застосовувати, **оволодіння** різними способами пізнавальної діяльності, життєвими навичками, **ставлення** на ціннісній основі,

здатність до саморозвитку й самонавчання в умовах глобальних змін і викликів.

Розподіл вивчення біології по класах

Освітня ланка	Основна школа				Старша школа				
Освітні рівні	Загальноосвітній (базовий) Без змін за навчальною програмою 2017 р. (Програма затверджена Наказом МОН України 07.06.2017 р. , № 804)				За новою навчальною програмою 2017 р. «Біологія і екологія» (Програма затверджена наказом МОН України 23.10.2017 р. № 1407)		За навчальною програмою «Біологія» 2010 р. зі внесеними змінами (2017 р.)		
					Рівень стандарту	Профільний рівень	Рівень стандарту	Академічний рівень	Профільний рівень
Класи	6	7	8	9	10		11		

Перша особливість вивчення біології в новому навчальному році – загальноосвітня і **стосується** **реалізації профілізації освіти**

Нинішня веб-конференція проходить під гаслом «**Профільна школа як шлях до конкурентноспроможної особистості**».

Конкурентноспроможна особистість це така особистість, яка здатна швидко й безболісно адаптуватися до постійних змін суспільних умов, науково-технічного прогресу й нових видів діяльності та форм спілкування за умови збереження позитивного внутрішнього психоенергетичного потенціалу й гармонії.

Реалізація цього гасла можлива завдяки упровадженню компетентнісного підходу до формування змісту та його реалізації в навчанні.

Друга особливість вивчення біології в 2018/2019 н.р. – інтеграція змісту шкільної біологічної та екологічної освіти

Такий підхід стосується реалізації національної програми, яку **15 вересня 2017 р** – уряд України в ООН представив в Національній доповіді «Цілі сталого розвитку: Україна». У доповіді представлені результати адаптації 17 глобальних ЦСР з урахуванням специфіки національного розвитку. **Сталий розвиток** – це розвиток, який задовольняє потреби нинішнього покоління без шкоди для можливості майбутніх поколінь задовольняти свої власні потреби (*визначення міжнародної комісії по навколишньому середовищу і розвитку або Комісії Брундтланд*).

Кілька з цілей стосується екологічної безпеки, що відображає такий стан навколишнього природного середовища, коли гарантується запобігання погіршення екологічної ситуації та здоров'я людини (*ст. 50 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища»*).

З цією метою було переглянуто зміст біологічної і екологічної освіти і об'єднано їх в один навчальний предмет «**Біологія і екологія**». Таким чином він містить переплетені між собою два змістові блоки: **біологічний і екологічний**. Екологічний блок відображений у програмі на основі принципу інтеграції біологічних і екологічних знань і як окремий блок «Екологія»

Третя особливість вивчення біології в 2018/2019 н.р. – реалізація компетентнісного потенціалу навчального предмета «Біологія і екологія»

Компетентнісний потенціал навчального предмета «Біологія і екологія»
відображений у:

- **предметному змісті;**
- **очікуваних результатах навчально-пізнавальної діяльності учнів, а саме виокремленню структурних компонентів результатів :** знаннєвого, діяльнісного і ціннісного;
- **включенню,** визначених МОН України, **наскрізних змістових ліній:** «Здоров'я і безпека життя», «Екологічна безпека і сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Підприємливість та фінансова грамотність».

Змістові лінії тісно поєднані між собою, взаємозалежні і спільні для усіх навчальних предметів, є засобом інтеграції навчального змісту, корелюються з ключовими компетентностями та показують на дотичність кожної з них до формування важливих умінь

Зв'язки між наскрізними змістовими лініями

Структурні компоненти програми

У межах кожного змістового блоку (теми) окреслено **дві графи**:

- 1) «Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учня/учениці»
- і 2) «Зміст навчального матеріалу».

У графі **«Очікувані результати навчання учня/учениці»** виокремлено їх структурні компоненти : знаннєвий, діяльнісний і ціннісний. Кожен компонент має своє навчальне призначення і прояв в очікуваних результатах навчання здобувача освіти.

Графу **«Зміст навчального матеріалу»** умовно можна розділити на дві частини: **теоретичну** (теоретичні відомості) і **практичну** (практичні і лабораторні роботи, навчальні проекти тощо).

У структурі навчальної програми «Біологія і екологія» чітко окреслені теми і розподіл годин. Разом з тим учитель має право самостійно розподіляти години на вивчення того чи іншого змістового блоку (теми).

Розподіл програмового змісту курсу «Біологія і екологія» по роках навчання

Зміст курсу «Біологія і екологія» є логічним продовженням навчального курсу «Біологія. 6-9 класи» основної школи.

Він розподіляється за роками навчання таким чином:

10 клас - теми: «Біорізноманіття», «Обмін речовин і перетворення енергії», «Спадковість і мінливість», «Репродукція та розвиток».

11 клас - теми: «Адаптації», «Біологічні основи здорового способу життя», «Екологія», «Сталий розвиток та раціональне природокористування», «Застосування результатів біологічних досліджень у медицині, селекції та біотехнології».

Порівняння традиційного і компетентнісного навчання

Суттєві ознаки порівняння підходів	ЗУНівський підхід	Компетентнісний підхід
Результат навчально-пізнавальної діяльності учнів	Набуття знань, умінь і навичок	Застосування здобутих знань, умінь і навичок в реальних життєвих ситуаціях і прояв особистісного ставлення учня на позитивній ціннісній основі
Зорієнтованість змісту освіти	Зміст освіти формується «від мети»	Зміст освіти формується «від результату»
Характер змісту освіти	<i>Інформативний</i> (пасивний)	<i>Діяльнісний</i> (активний)
Роль учителя	<i>Інформатор</i> і <i>контролер</i> процесу навчання	<i>Координатор</i> процесу навчання
Роль учня	Виступає як <i>об'єкт</i> процесу навчання	Виступає як <i>суб'єкт</i> процесу навчання
Стосунки між учителем і учнями	<i>Суб'єктно-об'єктні</i> (учитель – суб'єкт активності, авторитарний, учні – об'єкти впливу)	<i>Суб'єктно-суб'єктні</i> (і учитель і учні – суб'єкти активності, стосунки партнерські)

Порівняння ЗУНівського і компетентнісного навчання

Домінуючі форми навчання	Домінує фронтальна форма роботи	Домінує <i>групова</i> форма роботи (парна тощо)
Домінуючі методи навчання	Словесні та <i>репродуктивні</i>	Наочні та <i>продуктивні (діалог)</i>
Домінуючі засоби навчання	<i>Шкільний підручник, наочні таблиці</i>	<i>Інтернет –ресурси, мультимедійні засоби навчання, Он-лайн помічники</i>

ВІТАЮ З ПОЧАТКОМ
НОВОГО 2018/2019
НАВЧАЛЬНОГО
РОКУ!
УСПІХІВ В УСЬОМУ!